

Bokrétások Lapja

TÁRSADALMI FOLYÓIRAT SZERKESZTI: PAULINI BÉLA

Az idei kéthetes országos népművészeti ünnepség

A felvidéki bokréták ünnepsége Észak szobra előtt. — Nemzetiségi csoportok a Szent István napi körmenetben. — Nagy felvidéki rész a Bokréta Szövetség népipari kiállításán

Az idei Gyöngyösbokréta — a kilencedik — legünnepeltebb csoportjai bizonyára azok a felvidéki bokréták lesznek, amelyek elsőnek kapcsolódtak be a magyar bokréta mozgalomba és mint ilyenek most megjelennek a ma már világhíres Gyöngyösbokrétában. De, hogy a felvidéki bokréták lesznek az idén a legkedvesebbek, ezt nem fogja irigyelni egyik „öreg“ bokréta sem: igaz szívből fog ennek örülni.

A visszacsatolt területről különben a következő községekből érkezik fel bokréta: Kéménd, Martos, Bart, Komáromszentpéter, Irsa, Nagyhind.

Milyen például a viselet? Nagyon kedves, érdekes. Olyan hosszú derekak és ehhez viszonyítva kurta szoknyák, ami a régi Csonka-magyarország bokrétáinál nem voltak, rátétes munkák itt-ott, másutt lukaesos hímzésű kendők, sárga kivarrások, meg nagyon hosszúszerű piros eszímák és olyan fejdíszek, amilyeneket nem láttak eddig a Gyöngyösbokréta nézői. A népszokásoknak is sok jó változata fog feltűnni, néhány eddig nem látott tánc is, sok örömet, szépséget és büszkeséget hoztak — haza.

Maguk a bemutatók az idén augusztus 15-én kezdődnek. Tizenhatodikán a délutáni órákban a bokréták népe a központi városházára vonul, hogy a Székesfőváros vezetőinek megköszönje a vendéglátást. Szendy Károly polgármester már az üdvözlésnek intim formáját is hagyományosnak tekinti és változatlanul a városháza udvarát jelölte ki arra, hogy a főváros vezetősége, meg a bokréták népe elmondja egy-

másnak az esztendő folyamán egyre nagyobb szeretettel hangzó — adjon Istent, fogadj Istent. A vendéglátás lebonyolításának sok gondja különben az idén Szebeny József tanácsnok vállán nyugszik, aki mellett dr. Markos Béla igazgató szervezi a lehető legjobb vendéglátást.

De annál nagyobb nyilvánosság előtt fog lefolyni az ünnepség, amit a bokréták — a városházát elhagyva s a Vilmos császár-úton folytatva útjukat — a Szabadság-téren rendeznek. Itt az Országzászló előtt lesz ünnepség, majd az első felvidéki bokréták közül az akkor már Budapesten tartózkodó Észak szobra elé járul s miközben a zenekar a Magyar Hiszekegyet játssza, korszorút helyen a szobor talapzatára, bizonyára könnyes szemekkel a boldogságtól. Ebben a felvonulásban az idén valószínűleg több csoport vesz részt, mint eddig az első felvonulásban részt szokott venni, mert a hazatért testvérek kedvéért már tizenhatodikára megérkezik azoknak a bokrétásoknak egyrésze is, akik egyébként a Gyöngyösbokrétában csak 17-én kerülnek sorra.

De még nagyobb szabású népi felvonulásban gyönyörködhetnek azok, akik a Szent István napi körmenetre felzarándokolnak Budavárába. Hogy a körmenetben résztvehessenek, a Székesfőváros úgy határozott, hogy nemzetiségeket képviselő csoportokat is vendégségbe hív erre a napra. A Székesfőváros bizalmából ezeknek a csoportoknak a megszervezését is Paulini Béla, a Magyar Bokréta Szövetség elnöke, a Gyöngyösbokréta rendezője és esz-

tendőik óta mindig jól helytálló segítői intézik. A magyarok, meg az ország nemzetiségeinek kiküldöttei tehát két napig együtt fognak élni — bizonyára egymás teljes megbecsülésében — és együtt vonulnak fel az ország — legeslegnagyobb ünnepén.

Végül a népművészeti szépségek hatalmas országos seregszemléjét az idén az eddigieknél még nagyobb méretekben megrendezett népipari kiállítás teszi teljessé. A kiállítás az idén is a Nemzeti Szalonban lesz, de a bő anyag keretében megint csak először nyújt teljes képet ez a kiállítás a visszacsatolt terület művészi értelmű népiparáról. De külön eseménye lesz a kiállításnak az is, hogy így együtt még nem látott változatosságú és választékosságú anyagot mutat be az ország művészi értelmű fazekas munkáiból, sok olyan fazekast is szerepeltetve, aki e kiállítás kedvéért csinált újra egész sorozatokat, régi, szinte már elfelejtett darabok után. A kiállítás minden darabján a falu művésze kétségtelenül hivatott képviselőnek — az Országos Magyar Bokréta Szövetségnek — pecsétje szavatolja, hogy ez mind csakugyan a nép munkája s mint ilyen, szakértelemmel elbírált remekmű is. A kiállítás ünnepies megnyitása augusztus 12-én délben lesz és a Gyöngyösbokréta utolsó előadása után, aug. 26-án zárul.

Mindent egybevetve, a nagy — minden népművészeti szépségét az országnak együtt mutató — országos népművészeti seregszemle tehát, az idén két hétig tart.

Magyarok a – határokon túl

A templom, a zengő toronnyal...

Megemlékeztünk a bukovinai magyar falu, Józseffalva pusztulásáról. Azt is megírtuk, hogy a porrá égett faluból a templom megmaradt. Ugy látszik, csodálatos szépségű, érdekes-ségű templom. A templomról olvassuk most a Függetlenség című lapban:

„Az erdélyi irodalom hősi korszakának egy nagytehetségű, rendkívüli egyénisége, *Németh* Gellért, kiváló író és ferencrendi szerzetes vállalta annak idején a hivatást, hogy egész életét Józseffalva megmentésének szenteli. Sikerült megszereznie — igen nehezen, mert az egyházi főhatóság ott nem magyar — a józseffalvi plébániát. Lemondott hát mindenről, félretette a tanári diplomát is, örökre félretette az írói tollat és kivándorolt a keleti Bukovinába, ahol addigi életének, vágyainak, sikereinek világától teljesen elrejtőzve, néhány év alatt egészen új életet varázsolt a veszendő magyar csoport számára. Ma dr. *Németh* Kálmán néven plébánosa, igazi lelki atyja, tanítómestere, megtartója, vezérlő csillaga a józseffalvi magyarságnak.

Nagy magyar regény ennek a férfiúnak élete s ez a távoli magyar falu a *Németh* Kálmán alatt olyanná lett, mint egy mese. Pázsitos zöld tér közepén, falombok között áll a templom, amelynek csodájára messzi földről járnak ide idegenek is. Déli 12 órakor fenn a toronyban zene szólal meg, felpattannak a zöldrácsos toronyablakok s a torony körül a szentek sétája kezdődik. A toronyablakok előtt elvonulnak azok a szentek, akik a nép hite szerint a józseffalvi magyarok lelkiismerete fölött örökösreget állanak és míg ez az elvonulás tart, henn a toronyban ősi magyar egyházi zsolozsmák muzsikája zeng.

Ez a zengő szerkezet a falu messze földön híres ezermesterének — fából faragott remekműve.

A tavalyi eucharisztikus kongresszusra is faragott ez az ezermester egy remekművet, amit a józseffalvi zarándokok elhoztak Budapestre és az eucharisztikus kiállításnak egyik legérdekesebb látványossága volt. Zengő óra, amelyen angyalok emelkednek a magasba, oltári csengők szólalnak meg, naptári szerkezetet hajt a fából faragott, gyönyörű óramű. Ezt az órát a kormányzóság szerezte meg, a budai várkastélyban állították fel s a bukovinai székelly faragóművészeknek alkalma volt a Kormányzóné őfőméltóságá-

nak személyesen bemutatni az óramű kezelését, működését. A bemutatót nagy érdeklődéssel nézte végig Pacelli bíboros, a mostani pápa Öszentsége is.

Csodálatos alkotómunkával építették újjá a templomot. Maga a nép építette. Felosztották az építőmunka szakmáit maguk között, megtanulták a mester-ségeket s a téglahordástól, sőt a téglavetéstől a toronyfestésig, mindent maguk végeztek. A plébános volt az elő-munkás, napestig ott dolgozott, sok-sok hónapon át az állványokon. Idegen kéz

nem rakott a falba még egy téglát sem.

Józseffalvát tűzvész söpörte el a föld színéről. Csak a templom maradt meg — teljes épségben. Csak a templom maradt meg belőle a zengő toronnyal s az az erős hit, hogy Istenbe kapaszkodva, valahogyan valami lesz velük.

★

Bár Erdélyben az emberek is megmozdultak, hogy segítsenek: a magyarok közt komoly gyűjtés indult meg, hogy amire a hideg tél beáll, valamilyen fedél alá lehessen juttatni a szegény józseffalvaiakat.

Szepesi magyar majális

És a Magyar Nemzetben olvassuk:

Szlovenszkóban gyűlés-tilalom van. S a hatóságok mindent meg is tesznek, hogy minél alaposabban végre is hajtsák — magyar vonatkozásban ezt a tilalmat, így vélvén megnehezíteni a szétszórt magyarok összetartását. Mert a Hlinka-gárda, vagy Karmasi-nék azért — nyugodtan gyülekezhetnek.

Gyűléstilalom van a magyarok számára, de Isten szabad ege alatt, kirándulásaikon csak együtt vannak... Nincsen sok beszéd, csak együtt ülnek, öregek, fiatalok, értelmiség, gazdák, iparosok, — ki tilthatja meg, hogy egymás szemébe nézzenek.

Láttam egy ilyen magyar majálist *Gánóccon*, ezen a kedves, kicsiny fürdőhelyen, ott Igló és Poprád között s ha eddig is nem tudtam volna az atyák örökségéből, mit jelent szlovenszkói magyarnak lenni kezdettől fogva és különösképpen, mit jelent ma, akkor megérthettem abból, amit láttam magam körül.

Meleg nyári vasárnap volt, messziről izzottak a napban a Tatra ormai; ahogy jöttünk errefelé, láttuk *Letánfalvát*, amerre menekültek valaha, a tatárjáráskor a szepesiek s a szelid dombok, zöldelő, sárgálló mezők között láttuk *Csütörtökhegy* kis templomát, ahol nyugszanak a gögös és hatalmas *Zápolyák*; s láttuk a dombokon s a hegyek alatt a *szepesi hétlándzsások* elszórt falvait.

Ilyen környezetben, ahol a természet is tradíciót, történelmet jelent, különleges értelmet kap minden magyar összejövetel. Elfojthattam-e meghatódottságomat, mikor elértük a kis fürdőhelyet, a szerény és ma már szegé-

nyes Gánócot, ahonnét gyerekkoromban nagyszüleimmel annyi kedves nyári emléket hoztam haza — szinte egy életre, kiirthatatlanul. A kis szlovák falu kékre festett házai izzanak a napfényben s a szűk utcát esörgedező patlak szakítja meg. A falu mögötti dombon öreg templom s utána kis fenyves között bújik meg az öreg fürdő, düledező régi épületeivel, oszlopos fürdőházával, dús fáival. A nyári levegőn át már messziről hallatszik a hegedűk édes, majd meg szilaj szava s a magyar nóta, a magyar cigány, az egész sírvavigadás ebben a nyári délutánban már nem új Magyar Áfium, de valahogyan az összehalás, egymásratalálás remegő melódiája.

Messziről jöttek ide már reggel, szinte hívás nélkül magyarok: honnét is tudták, hogy itten magyar összejövetel lesz, honnét is tudták *Késmárkon*, *Szepesbélán*, *Szomolnokon*, *Gölnicen*, *Váralján*, s még távolabb és még távolabb és még különlegesebb nyomtatékkal, még különlegesebb meghatódással a *hűséges Mecenzéf* hegyei között?

A hegedűk szava, a cimbalom zengése heves és kemény dalt kísér; szer-te az erdő üde tisztásán, avagy a fürdő árkados udvarán viharos hévvel folyik a tánc s a nagy meleg mit sem zavarja a vigadókat; *csak csárdás, csárdás szüntelenül; mintha valami nemzeti vallomás, mintha valami hűségnyilatkozat lenne*. Seholy sem láttam ilyen szép, ilyen méltóságteljes, ilyen vad és ilyen síró, vagy ilyen diadalmas csárdásozást; egy úri, uralkodó nép zárt, szilaj, dacos mulatása volt ez, élvezetes vígasság.

Nem volt ennek az együttesnek semmi demonstratív társadalompolitikai

íze, de volt benne egy közös történelmi sorsvállalás: mert kisebbség sorsa a szó igazi értelmében a szepesi magyarságé s mindennapjai is telve küzdelemmel a sors fordulásaért és várja a *szébb jövőt*...

Az este halkán száll le a fenyves fölé s kéklő homállyal lepi köröskörül a dombokat. A szepesi magyarok szegények, — holnap újra dolgozni kell, s nyolckor megy a vonat — szedelőzködni az állomás felé; a szilaj mulatás, az összetartozásnak ez a merész demonstrációja, a maga dalaival, zenéjé-

Haditörvénytörvények magyar „nóta ügyben“

Erdélyben húsz év óta sok baj van a magyar nótával, amelynek száműzését az államhatalmi változás óta többször napirendre tűzték a román hatóságok. Legfőképpen akkor, amikor külföldi hírek, vagy belföldi bajok az erdélyi magyar kisebbség kétmillió létszámára terelték a figyelmet. Először közvetlenül az uralomváltozás utáni időben tiltották el a nyilvánosság elől a magyar nótát. Szomorú, sőt korszaka volt ez az erdélyi ma-

vel, elkéseredett s bátor fogadkozásával szétoldódik az estébe; de lelkükben mégis megmaradt valami kimondhatatlan; talán a hit a jövőben, talán a sors vállalásának kötelessége, talán annak is az érzete, hogy szlovenszkói, felvidéki magyarnak lenni annyi nehézség között is valami többet és nagyobbat jelent a múltó politika veszedelménél; erre tanít az este, a természet, a Tátra, a temetők üzenete az országút oldalán, ahogy megyünk hazafelé.

gyarságnak. Nemesak az új rendszer külső kereteivel kellett megbirkóznia, de lelkében megfosztottnak érezte magát az anyanyelvét híven őrző daloktól is.

Később enyhült a helyzet, a rabságba ejtett magyar nótáról leoldották a bilincset és visszatérhetett a falusi kocsmaiba, városi kávéházakba. Természetesen csak az ártalmatlanok közé soroltaknak kegyelmeztek meg, hiszen nemesak a Himnusz, Rákó-

ezi-induló, Kossuth-nóta, a Kuruc-nóták, de még a „ferencjóska“-dalok is, továbbra is tilosak maradtak.

A változó időkben azután az erdélyi magyar nóta sorsa szorososan eggyéforrt a népkisebbségi politika változásaival. Amikor szükség volt a magyar szavazatokra, szabadjára engedték a magyar nótát, sőt korteseszközként még a románok is mulattak mellette. Máskor meg ismét alkony köszöntött rá. Így hullámzott húsz esztendőn át a magyar nóta sorsa Erdélyben. Jóban-rosszban együtt volt azokkal, akiknek véréből fakadt és akiknek lelki életője volt. Most kora tavasszal, egyidőben a román csapat-összevonásokkal, a nyilvános helyiségekből ismét kitiltották a magyar nótát.

S nemrégiben Thuri István marosvásárhelyi cigányprímás a kolozsvári hadbírósgától idézést kapott. Mikor ott jelentkezett, megtudta az idézés közelebbi okát is: a feljelentés szerint az egyik éjszaka a kávéházban magyar nótát játszott. És a hadbírósg azóta meghozta ítéletét is és kétezer lei pénzbüntetéssel sújtotta Thuri István cigányprímást.

Bokrétás hírek

FEJÉR MEGYE MAGYAR ÜNNEPLÖBEN

Egyre több megye, város, határozza el, hogy bizonyos esetekben magyar jellegű ruhát ölt. Most Jankovich Miklós főispán kezdeményezésére Fejérvármegye döntött úgy, hogy a vármegye valamennyi tisztviselője magyaros ruhát rendel. A székesfehérvári szabók tehát most a „holt szezon“ ellenére ugyancsak dolgoznak, hogy mielőbb eleget tehessenek a sok megrendelésnek.

ARATÁS IDEJÉN...

Hosszúhetényből írják, hogy ott aratás idején vasárnaponként este végig a fauban nem lehetett más nótát hallani, mint a bokrétások aratóünnepi nótáit. Ezt dudolta a falu apraja-nagyja. Kedves hír, a magyar bokréta-mozgalom kedves — aratása...

De azt is írják, hogy az öreg Bence Jóska bácsi, aki egynéhány gyöngyösbokrétabeli aratóünnepen az aratógazda volt, nagyon beteg és már azt hangoztatja, hogy a rigmusokat nemsokára Szent Péternek mondogatja odafönn. Hát ez már nagyon szomorú jóslat, de

reméljük, hogy még nem teljeseedik be egyhamar.

BUDAI ISKOLA ELŐTT...

Irtunk arról, hogy a diákok, — különböző városaiban is az országnak — a „Ballag már a vén diák“ kezdetű, de kétségtelenül idegen eredetű nóta helyett, új és eredeti, magyar búcsúzkodó dalt keresnek. Most az „Énekszó“ című lapban még a következőket olvassuk:

„A szokásos évvégi kép egy budai iskola előtt: szülők, jóbarátok, kíváncsiak tömege, a kapuban felvirágozott, ünneplőruhás, jóvágású gyerekek. Kicsit félrevágták a diáksapkát és felénekelnek az égre. Előttük tódulnak ki az iskolából nagydiákok, tanárok, kisdiaokok, kicsit meghatva, kicsit mosolyogva. Az apróbbak megállnak körülöttük és tátott szájjal hallgatják őket. Az egész iskolakörnyék most nótaszóban, autóbusz- és villamos-zúgásban, meghatott morajban úszik; hol ez, hol az hullámszó magasabbra.

Várom, mikor üti meg a fülemet a „Ballag már a vén diák“. Nem szívesen várom ugyan, de tudom, hogy anélkül diákbúcsúzás nincsen. De hiába megyek közelebb, nem hallom a népszerű tereket. Helyette öreg bakánóták szólalnak meg: „...fújja a szél, fújja...“, azután tréfás legénynóták: „El kéne indulni, meg kén' házasod-

ni...“ Ejnye, de szokatlan „ballagás“ ez!

Oszlás után érdeklődöm a fiúknál. Felvilágosítanak, hogy már csak a végét hallottam. A tulajdonképeni búcsúzás benn történt az előcsarnokban. Kértem a „Ballag már“-t. Főlényesen mosolyognak. Hiszen nekik már saját búcsúzóénekekük van, egy hevesmegeyi népdal, amihez ők csinálták a szöveget. Fújják is szívesen:

*Kinyíltak már a virágok a réten,
Vén diák már messzi útra elmégyen.
Isten veled, jó iskolás pajtásom,
Találkozunk még a széles világon.*

*Fészkéből már kirepül a kismadár,
Én sem járok iskolába ezután.
Drága fészek, köszönöm a meleget,
Nem felejttem soha-soha a neved.*

*Utra kész a kikötőben egy hajó,
Nagy tengerre, az életbe induló.
Édesanyám, imádkozzék érte,
A jó Isten hogy vezesse jó révbe.*

Egy arrajáró muzsikus megjegyezte: ezek a gyerekek leviszsgáztak — magyarságból. Kitűnőre.

BOKRÉTÁS UJSZÜLÖTT

Dr. Gyenes István főszolgabíró, a kúnsmiklósi bokréta elnökének és feleségének, szül. Dömötör Máriának kisleánya született, Borbálára keresztelték.

Az afrikai „öhöm”

Irtta: MEGYERY ELLA

Kaironan, ez a szintiszta arab falu, vagy két autóórányira van Tunisztól és azért is világhírű, mert az *Izlam harmadik szent városa*, Mekka és Medina után. A szegényebb igazhívő, akinek nincs pénze Mekkába zarándokolni, a kaironani mecseteket keresi fel, amelyek valóban csodálatosak, még annak is, aki már végigjárta Egyiptom, Istambul, Jeruzsálem mohamedán templomait és csodálatos maga a városka is, izzóféhéren vakító hűztömbjeivel.

Ami engem Kaironanban megigézett, mégsem ez a különös vallási pompa és káprázatos építkezés, amely a legparányibb falléületet is ékszerdobozzá cizellálja, hanem a felejthetetlen véletlen, hogy ott nézhettem szembe az afrikai pásztorokkal, az afrikai pásztorérettel, amelyet ritka képeskönyvként kitárt előttem a Bey látogatása Dél-Tuniszban.

Szegény Bey! Nem sokat izgatja itt a kedélyeket, hiszen csak operettszultán egy nagyhatalom kezében, amely játékosan meghagyott neki néhány ártatlan formáságot: vagy háromszáz tarka munda testőrt, egy vörösbrokát trónt a bardói rezidenciában, amelyre évenként egyszer felül s a tradíciót, hogy minden tavasszal végigautózik a tartományon, királyi pompával és kísérettel, mialatt népe feláll az útvonal két szélén s buzgón tapsol a hatvanon felüli öregúrnak, mert fiatal beyre sose kerülhet sor, mert az örökösödés itt mindig a legidősebb herceget illeti.

Én hálás vagyok a Beynek, mert nélküle talán sose láthattam volna így együtt az afrikai pásztorokat. Hova kell máskor menni utánuk, a pusztaságnak micsoda emberemjárta zúgáiba, micsoda rejtekeibe és sarkaiba annak az Afrikának, ahol nincs autóút és telefon, nincs hatóság és idegenforgalom, csak a természet ősi díszletei: nap, szél, homok, egy kis sovány fű és cserje — s most valamennyien itt álltak előttünk az autóút mentén, szabályos vonalban felsorakozva, mint a katonák, asszonyaikkal, gyerekeikkel s állatjaikkal, sátraikkal és főzőedényeikkel, egész vagyonukkal és életükkel, elvonulva előttünk, mint eleven kultúrfilm...

Hányan lehettek? Ötezren? Tízezren? Húszezren? Az autóink félóránál tovább nem mentek, az ember félóránál tovább nem nézhetette a tömör, mozdulatlan sorfalat, amely úgy hatott, mint mikor vi-

déki színpadok játszanak tíz emberrel tömegjelenetet, oly módon, hogy folyton ugyanazok a színészek ágálnak a néző előtt: egyik arc, egyik alak hajszálra úgy festett, mint a másik, mint ha egy anyagból, ugyanaz a kéz faragta volna őket. Ruhájuk, a hófehér, vastag frottirlepedőféle — a sivatag örök divatja —, a fejrecsavart nehéz turbánnal, amelynek rojtos végét lekanyarították és monoton ritmussal rázták-lengették óraszámra, hogy lelkesedésüket kifejezzék. A vörössallagos nyereg, széles, kényelmes lábvasal, amelynek felkunkorodó végei oly szellemesen pótolják a meztelen vagy papucsos sarkak sarkantyútlanságát, a zömök pusztai lovak, a kócos szamarak, a százával szorongó tevék, hosszú, hullámos nyakukat elnyújtva a sokaság fölött, minderről érezni kellett, hogy mindez igenis az afrikai pusztá magánélete, mint a napkelte vagy naplenyugta a végtelenség fölött.

A tevék nem azok a büszke, ezüstösfehér díszállatok voltak, amelyeket katonai parádékon láttam, hanem kisebb, gyapjasabb, sötétbarna rokonaik, szelíd szoigálói, válogatás nélküli mindenesei a beduin parasztnak, amelyeken rojt és bojt helyett is csak göresös kőc-kötőfék szürkült. A jámborarcú tevecsikók a koromfekete kecskék közt ögyelegtek. A zebu apától s benszülött tehéntől származó kisborjúk bőgtek, fakó birkák terelődtek egybe s mellettük, a nappörkölt fűben, ott haságt a pendelyes kisobjtár és hosszú nádsípon nyaggatott valami ismeretlenségében is oly ismerős melódiát...

De miért, hogy oly „*otthonosnak*” tetszett nekem ez a sose látott kép? Miért kellett itt is, ott is rácsodálkoynom egy-egy napégett, kemény arcra, ahogy fegyelmezetten, de alázat és izgalom nélkül állt erdős burnuszában az ismeretlen Ali, Mehmed vagy Haszszán...

Mert ahogy szemem elé tartotta a kezét, annyi magyar paraszti tempó, méltóság volt benne, hogy csak rá kellett volna tenni a hortobágyi pásztor vagy gulyás tűzoktollas szoboszlói kalapját, menten Jóska vagy Andris lehetett volna belőle.

És késő este volt, mikor az autóútról hazarobogtunk. A sok-sokezer emberből összetapadt fal rendületlenül állt még az út mentén, szünet nélkül szóltak a furulyahangú sípok, kecskebőrdudák és birkabőrrel bevont, házitakolmányú dobok, hanem az autóút

mögött, a harmatosodó réten sátrak előtt már lobogott a rőzsetűz és föléakasztott vaskondérokban pirult vacsorára a daramagokból összegyúrt kusz-kusz. Éreztem az ízét is: mult nyáron egy hortobágyi karámban, „öhöm” néven ettem ugyanezt Kopáncs Gerő számadójuhász portáján.

200 éves - a tajtékpipa

Igen, most „üli” kétszázadik születésnapját a — tajtékpipa. Nem öregebb? Nem, kétszáz esztendeje kezdtek tajtékból pipát metszeni Magyarországon.

Maga a pipázás természetesen régebbi divat. De valamikor súlyos kérdése volt a pipázás, sok gondot okozott Jakab angol királynak is, aki megtiltotta alattvalóinak a pipázást, míg végül rászokott maga is. Valamikor az egyház és az állam egyaránt tiltotta a dohányzást, mert veszedelmes kábítószernek tartották. Az oroszok az orrát vágta le annak, aki dohányzott.

Állunk egy régi műhelyben. Beszélgetünk a legrégebb magyar pipametszővel, ezt mondja:

— Valamikor csak azt a férfit vették komolyan, aki pipázott. Hitele is csak a pipás embernek volt. Tetszik tudni, ki dícsérte nekem mindig a pipát? Szegény Jókai tekintetes úr. Gyakran járt ő nálunk a boltban s ha talált szép faragást, megvásárolta híres pipatóriumára részére. Hozzánk járt vásárolni Deák Ferenc és Eötvös József is. Ide jártak a Pálffy grófok és a Teleki grófok. Ujból meg kellene tanulni pipázni az embereknek. A pipa nagyon befolyásolja a jellemet. A pipás ember nyugodt. A pipa bölcsé teszi az embert.

Aztán megmutatja a bolt kincseit.

— Tessék nézni, ez egy négyszemélyes társaság-pipa. Fölállították az asztal közepére, megtömték félkiló dohánnyal s aztán akár egész nap szívhatták. Ez a „pipaépület” járt a párisi világkiállításon is...

De közben észrevesszük, hogy az üvegablakról már majdnem teljesen lemosódott a felirat: Tajtékpipák...

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

PAULINI BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirály-u. 49.

Telefon: 140-544.

Viktória nyomda, VII. Király utca 9.